

Spiritüel ?yi Olu? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Spiritüel ?yi Olu? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30876>

Öz

Spiritüel İyi Oluş Ölçeği (S?OÖ), bireylerin spiritüel iyi oluş düzeylerini geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçmek amacıyla 2017 yılında Halil Ekşi ve Selami Kardaş tarafından geliştirilmiş özgün bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, spiritüel yaşamın farklı boyutlarını Türk kültürü ve dil bağlamına uygun olarak kapsamlı bir şekilde değerlendirmeyi hedefler. Geliştirme çalışması, ölçeğin yapısal geçerliliğini ve yüksek iç tutarlılığını ortaya koyarak, spiritüel psikoloji alanındaki araştırmalara önemli bir katkı sağlamıştır. Ölçek, 5'li Likert Ölçeği formatında derecelendirilmektedir.

Ölçeğin geliştirilme süreci, spiritüel iyi oluşun psikolojik ve manevi yönlerini birleştiren teorik bir çerçeveye üzerine inşa edilmiştir. Sorumlu yazar Selami Kardaş olup, ölçeğin bilimsel kullanıma yönelik referans makalesi 2017 yılında *Spiritual Psychology and Counseling* dergisinde yayınlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Spiritüel iyi oluş, spiritüellik, psikolojik ölçme, ölçek geliştirme, geçerlik, güvenirlilik, yaşam doyumu, maneviyat.

Yazarlar

Halil Ekşi, Selami Kardaş

Amaç

Spiritüel İyi Oluş Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin yaşamlarında deneyimledikleri spiritüel huzur, anlam ve amaç duygularının derinliğini ve kalitesini ölçmektir. Bu ölçek, özellikle pozitif psikoloji, din psikolojisi ve rehberlik alanlarında yapılan araştırmalarda, spiritüel boyutun genel iyi oluş ve ruh sağlığı üzerindeki etkisini incelemek için tasarlanmıştır.

Geliştiriciler, mevcut yabancı kökenli spiritüel iyi oluş ölçeklerinin kültürel adaptasyon zorluklarını aştırmayı ve Türkiye bağlamına özgü, güncel ve teorik olarak sağlam bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir. Bu sayede araştırmacılar, spiritüel iyi oluş kavramını daha hassas ve doğru bir biçimde ölçebilir ve bu yapının farklı demografik gruplarla ilişkisini inceleyebilirler.

Yapı

Spiritüel İyi Oluş Ölçeği, spiritüel iyi oluşun çok boyutlu bir yapı olduğunu varsayarak geliştirilmiştir. Bu yapı, genellikle bireyin içsel huzuru, yaşamla kurduğu anlam ilişkisi ve akıllıkla bağlantısı gibi temel bileşenleri kapsar. Ölçek, bu bileşenleri temsil eden maddeler

aracılığıyla bireyin manevi yaşamdan aldığı doyumu ve iktisadî değerlendirir.

Spiritüel iyi oluş, psikolojide sıklıkla fiziksel, sosyal ve psikolojik iyi oluştan ayrı, ancak onlarla güçlü bir etkileşim içinde olan dördüncü bir iyi oluş boyutu olarak ele alınır. SÖÖ, bu spiritüel boyutun hem dinsel inançlarla ilişkili yönlerini hem de evrensel manevi yönlerini kapsayacak şekilde geniş bir perspektif sunar ve bu yapıların kültürlerarası farklılıklarına dikkate alınır.

Geçerlik

Spiritüel İyi Oluş Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, Ekşi ve Kardaş (2017) tarafından bilimsel makalede detaylıca rapor edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği, öncelikle **Açıklayıcı Faktör Analizi** (AFA) ve ardından **Doğrulayıcı Faktör Analizi** (DFA) yöntemleri kullanılarak incelenmiş ve ölçeğin teorik yapıyla uyumlu olduğu gösterilmiştir. Bu analizler, maddelerin spiritüel iyi oluş yapısının tutarlı bir şekilde ölçtüğünü doğrulamıştır.

Ayrıca, ölçeğin kriter geçerliği de diğer ilgili psikolojik yapılarla (örneğin, yaşam doyumu ve genel ruh sağlığı göstergeleri) arasındaki korelasyonlar incelenerek desteklenmiştir. Bu sonuçlar, SÖÖ'nün amaçlanan manevi yapıyı gerçekten ölçtüğünü ve ilgili teorik modellerle uyumlu olduğunu kanıtlamıştır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, iç tutarlılık katsayıları (özellikle **Cronbach Alfa**) üzerinden değerlendirilmiştir. Geliştirme makalesinde, Spiritüel İyi Oluş Ölçeği'nin hem genel ölçek hem de alt boyutlar bazında yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğu rapor edilmiştir. Yüksek Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü ve ölçme hatasına kabul edilebilir düzeyde düşük olduğunu göstermektedir.

Yapılan güvenirlilik çalışmaları, ölçeğin farklı zamanlarda benzer sonuçlar üretme yeteneği olan test-tekrar test güvenilirliğinin de incelendiğini göstermektedir. Bu, SÖÖ'nün boylamsal araştırmalarda ve klinik değerlendirmelerde istikrarlı bir araç olarak kullanıma uygunluğunu pekiştirmektedir.

Faktör Analizi

Spiritüel İyi Oluş Ölçeği'nin çok boyutlu yapısının netleştirilmesi için kapsamlı Faktör Analizi teknikleri uygulanmıştır. İlk olarak, Açıklayıcı Faktör Analizi, ölçeğin temel faktör yapısını belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Bu analizler, spiritüel iyi oluş yapısının oluşturan ana alt boyutların ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Ardından, Doğrulayıcı Faktör Analizi, elde edilen faktör yapısının veri setine ne kadar iyi uyum

sağladığını test etmek için kullanılmıtır. DFA sonuçları, uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA gibi) kabul edilebilir sınırlar içinde olduğunu göstererek, ölçeğin teorik modelinin ampirik verilerle desteklendiğini kesinleştirir. Bu güçlü faktör yapısı, ölçeğin yapısal geçerliğinin temel dayanağını oluşturur.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir ölçek geliştirme çalışmasıdır)

Format: Öz bildirim ölçeği. Maddeler 5'li Likert Ölçeği formatında derecelendirilir:

1 = bana hiç uygun değil

5 = bana tamamen uygun

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon ve Üniversite Öğrencileri

Yaş Grubu: Yetkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri)

Popülasyon Detayları: Geliştirme çalışması, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde öğrenim gören öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir, ancak ölçek yetkin genel popülasyonun spiritüel iyi olma düzeyini ölçmek için tasarlanmıştır.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem veya dijital ortamda bireysel veya grup uygulaması yapılabilir. Ölçekten elde edilen puanların toplamı veya alt boyut puanları, spiritüel iyi olma düzeyini gösterir.

Anahtar Kelimeler

Ölçme aracı, manevi iyi olma, psikolojik ölçüm, spiritüel iyi olma, Likert tipi ölçek, Türk kültürü, ruh sağlığı.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Veri bu kaynakta mevcut değildir.

Bağlantı E-posta Adresleri: selamikardas@gmail.com (Sorumlu Yazar: Selami Kardaş)

Yazma Adresi: Yazma adresi kaynakta belirtilmemiştir, ancak sorumlu yazar ile yukarıdaki e-posta adresi üzerinden iletişime geçilebilir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu?

İzinler ve Kullanım Ücreti: Ölçek, akademik ve bilimsel araştırmalarda kullanılabilir. Ancak, ölçeğin ticari amaçlarla kullanılması, adaptasyonu veya yayımlanması durumunda sorumlu yazar Selami Kardaş ile iletişime geçilerek izin alınması tavsiye edilir.

Test Yolu?: Ölçek, 2017 yılında yayımlanan makale ile bilim dünyasına sunulmuştur.

Kaynaklar

Ekşi, H., & Kardaş, S. (2017). Spiritual well-being: Scale development and validation. *Spiritual Psychology and Counseling*, 2, 73-88. DOI: <http://dx.doi.org/10.12738/spc.2017.1.0022>

Ölçeğin orijinal makalesi ve dokümanları aşağıdaki bağlantılarda mevcuttur:

Makale Linki (PDF): spiritualpc.net

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı: spirituel-iyi-olus-olcegi-toad.pdf

Ölçeğin orijinal Word dokümanı: spirituel-iyi-olus-olcegi-toad.docx

Spiritüel İyi Oluş Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin maddeleri, telif hakları veya gizlilik gereklilikleri nedeniyle bu içerikte listelenmemiştir. Maddelerin tam listesi, alt boyut yapıları ve puanlama yönergeleri için lütfen Ekşi ve Kardaş (2017) tarafından yayımlanan orijinal referans makalesine başvurunuz.